Cuprins

ARGUMENT 5

CAPITOLUL I
NOTIUNI FUNDAMENTALE PRIVIND DREPTUL FINANTELOR PUBLICE 7
1. Noţiuni introductive privind finanţele publice 7
1.1. Nevoia publică – izvor al finanţelor publice 7
1.2. Noţiunea de finanţe şi noţiunea de finanţe publice 9
1.3. Rolul şi funcţiile finanţelor publice 12
2. Noţiunea de drept al finanţelor publice 14
3. Raporturile juridice în sfera finanţelor publice 15
3.1. Caracterizare generală 15
3.2. Raporturile de drept fiscal 20
3.3. Raporturile ce iau naştere cu ocazia cheltuirii banului public (raporturi de drept bugetar) 25
3.4. Raporturile de control financiar 27
3.5. Raporturile de răspundere juridică ce iau naştere în sfera finanţelor publice 29

CAPITOLUL II
CONTROLUL FINANCIAR-FISCAL – ELEMENT DECLANŞATOR AL RĂSPUNDERII JURIDICE ÎN SFERA FINANŢELOR PUBLICE 31
1. Noţiuni introductive privind controlul financiar 31
1.1. Rolul şi importanţa controlului financiar 31
1.2. Noţiunea de control financiar 32
1.3. Funcţiile controlului financiar 34
1.4. Metode de realizare a controlului financiar 34
1.5. Procedurile de control financiar 35
1.6. Formele controlului financiar 36
2. Organizarea controlului financiar în România 39
3. Controlul financiar preventiv 39
4. Controlul financiar preventiv propriu 44
4.1. Consideraţii introductive 44
5. Controlul financiar preventiv delegat 49
5.1. Consideraţii introductive 49
5.2. Procedura controlului financiar preventive delegat 49

5.3. Corpul controlorilor delegaţi 51
6. Controlul financiar-fiscal ulterior exercitat de ANAF 54
6.1. Consideraţii critice privind noţiunile de control financiar, control fiscal şi inspecţie fiscală 54
6.2. Inspecţia fiscală 57
6.2.1. Consideraţii introductive privind activitatea de inspecţie fiscală 57
6.2.2. Procedura inspecţiei fiscale 59
6.2.3. Etapele inspecţiei fiscale 64
6.3. Verificarea situaţiei fiscale personale 71
6.4. Verificarea documentară 77
6.5. Controlul inopinat 78
6.6. Controlul antifraudă 78
6.7. Critici ale dispoziţiilor legale privind noţiunile de control fiscal, inspecţie fiscală, control antifraudă 82
7. Cooperarea administrativă în materie fiscală la nivel european 83
7.1. Contextualizare 83
7.2. Precizări conceptuale 87
7.3. Proceduri administrative 89
7.4. Concluzii privitoare la consacrarea legislativă a cooperării administrative în materie fiscală 94
8. Controlul financiar ulterior exercitat de Curtea de Conturi 95
8.1. Consideraţii generale privind Curtea de Conturi a României 96
8.2. Organizarea şi conducerea Curţii de Conturi 98
8.2.1. Organizarea internă 98
8.2.2. Conducerea Curţii de Conturi 99
8.3. Atribuţiile Curţii de Conturi 101
8.3.1. Atribuţia de control 102
8.3.2. Atribuţia de raportare şi atribuţia de avizare 105
8.4. Personalul Curţii de Conturi 105

CAPITOLUL III
CONSIDERAŢII INTRODUCTIVE PRIVIND RĂSPUNDEREA JURIDICĂ ÎN SFERA FINANŢELOR PUBLICE 108
1. Noţiunea de răspundere juridică şi repere ale evoluţiei istorice a instituţiei 109
2. Condiţiile generale şi principiile răspunderii juridice 114
3. Formele răspunderii juridice ce operează în sfera finanţelor publice 117

CAPITOLUL IV
EVAZIUNEA FISCALĂ ŞI FRAUDA FISCALĂ ÎN ROMÂNIA....125
1. Consideraţii introductive privind evoluţia istorică a concepţiilor asupra evaziunii fiscale în România....125
2. Formele evaziunii fiscale....127
3. Întinderea şi delimitarea noţiunii de evaziune fiscală şi a celei de fraudă fiscală....129
4. Discuţii privind domeniul de aplicare al Legii nr. 241/2005 pentru prevenirea şi combaterea evaziunii fiscale....137
5. Alte forme de manifestare a evaziunii fiscale....144
5.1. Planificarea fiscală agresivă. Conţinut, scop, efecte....144
5.2. Observaţii practice privind planificarea fiscală agresivă....146
6. Mijloace interne de combatere a evaziunii şi a fraudei fiscale. Consideraţii generale....147
7. Mijloace externe de combatere a evaziunii şi a fraudei fiscale la nivel european şi internaţional....149
7.1. Consideraţii introductive. Contextul european şi internaţional....149
7.2. Repere istorice ale cooperării europene şi internaţionale....151
7.3. Evoluţii recente la nivel european....156
7.4. Instrumente de combatere a planificării fiscale agresive....157
8. Critici aduse sistemului de prevenire şi combatere a evaziunii şi fraudei fiscale în România....161

CAPITOLUL V
RĂSPUNDEREA PENALĂ CE OPEREAZĂ ÎN SFERA FINANŢELOR PUBLICE....163
1. Aspecte generale privind răspunderea penală. Noţiune. Principii....164
2. Infracţiuni reglementate de Codul penal....169
3. Infracţiunile reglementate de Legea nr. 241/2005....176
3.1. Prezentare generală....176
3.2. Regimul sancţionator....185
3.3. Cauze de nepedepsire sau de reducere a pedepselor....187
3.4. Dificultăţi în aplicarea Legii nr. 241/2005 în forma actuală....192
4. Infracţiuni prevăzute de Codul fiscal....193
5. Infracţiuni prevăzute în Codul vamal....196
6. Infracţiuni prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie....201
6.1. Infracţiuni asimilate infracţiunilor de corupţie....201

6.2. Infracţiuni îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene ... 203
7. Infracţiuni reglementate prin legile finanţelor publice ... 206
8. Aspecte procedurale relevante privind răspunderea penală în materie fiscală ... 208

CAPITOLUL VI
RĂSPUNDEREA ADMINISTRATIVĂ ÎN DOMENIUL FINANŢELOR PUBLICE ... 211
1. Răspunderea administrativă – formă a răspunderii juridice ... 211
2. Formele răspunderii administrative ce operează în domeniul fiscal ... 214
3. Răspunderea contravenţională ... 218
3.1. Aspecte generale. Noţiune. Condiţii ... 218
3.2. Sancţiunile contravenţionale ... 223
3.3. Stabilirea şi constatarea contravenţiilor. Aplicarea şi executarea sancţiunilor contravenţionale. Aspecte procedurale ... 228
3.4. Răspunderea contravenţională în sfera finanţelor publice ... 235
3.4.1. Contravenţii cuprinse în legislaţia financiară ... 236
3.4.2. Contravenţii cuprinse în legislaţia fiscală ... 238
4. Răspunderea administrativ-disciplinară ... 246
5. Răspunderea administrativ-patrimonială ... 250

CAPITOLUL VII
RĂSPUNDEREA FINANCIAR-FISCALĂ ... 254
1. Răspunderea fiscală propriu-zisă ... 254
2. Răspunderea solidară în dreptul fiscal ... 260
2.1. Consideraţii introductive privind răspunderea solidară ... 260
2.2. Cazurile de răspundere solidară în dreptul fiscal ... 264

BIBLIOGRAFIE ... 271